

DOMOVINA

leha dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone za četrta leta 2 kroni; ista naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Na meje!

Zadnji dogodki na Koroškem so zbudili epravičeno ogorčenje po vsem Slovenskem, zakaj narod, ki pri vsaki priliki povzdiguje svojo nemško kulturo v devete nebesa, odreka nam Slovencem one primitivne pravice, katerih se poslužuje končno vsak nemško-koroški cigan, ako se mora zagovarjati pred slovenskim sodnikom.

Po teh dogodkih se je moralo sleherno slovensko srce napolniti z gnjevom in zaničevanjem do voditeljev tega naroda. Česar nam je bilo polno srce, to so povedali javno in odločno na protestnem shodu v Ljubljani slovenski pravniki.

In kakšna je morala teh koroških dogodkov? Zdi se mi, da so za nas Slovence v marsikaterem oziru zelo poučljivi. Pokazalo se je, da sta nemštvo in vlada eno in isto. Lahko smo se pa tudi uverili, da bo Slovenec šele takrat enakopraven avstrijski državljani, kadar bo imel moč braniti svojo „staro pravdo“.

Zadnja leta slovenskega političnega življenja na Koroškem so bila doba narodnih porazov in neuspehov. Skoraj vsako poročilo iz „tužnega Korotana“ se je končalo z besedami: „Morituri vos salutant!“ Kdor je čital ta žalostna poročila, kdo ni obupaval nad koroškimi Slovenci?

In kar čez noč so se naše prednje straže osokolile — čez noč je vzkliklo novo narodno življenje. Od kod ta nepričakovana spomlad? Tako je začuden vprašal marsikdo na Slovenskem. Ni nam treba dolgo ugibati, ako pomislimo, da je bilo na Koroškem še mnogo, mnogo rodoljubja, morda celo več kakor pri nas na Štajarskem; toda manjkalo je narodnih, inteligentnih mož, ki bi umeli s spretno roko voditi in združevati narodno čustvujočo množico. Samo nekaj narodno odločnih in razumnih mož je poseglo v narodno življenje — in vse se je preživelo. Skratka: Koroškim Slovencem je primanjkovalo posvetne inteligence in to jim še danes primanjkuje. Natanko se še spominjam, kako je pred leti zaslužen voditelj koroških Slovencev tožil, da se vse premalo stori za narodni naraščaj na Koroškem. Povdarjal je, da utegne imeti ta nedostatek že v dogledni dobi resne nasledke. Toda glas njegov je bil glas vpijočega v puščavi, in tista doba je že prišla z vsemi svojimi nasledki.

Kakšen je danes položaj na Koroškem, to vemo vsi in protestirali smo tudi že . . . Toda, ali naj pri tem ostane?

Rojaki! Ako nam je težki položaj Slovencev jasen, in ako vemo, da pred vsem potrebu jemo narodne inteligence, neodpušljiv narodni greh storimo, če jim ne pomoremo vzgojiti narodnega razumnosti. To je ena najnujnejših in najvažnejših nalog, katero nam narekuje narodno čustvo.

Vse naše interpelacije vrže vlada v koš in naše proteste hitro pozabi; narodni naraščaj pa, katerega lahko v kratki dobi vzgojimo koroškim Slovencem, bi bil živ, realen protest, s katerim bi morala vsaka vlada računati.

V tem prepričanju mora vsak Slovenec pozdraviti v Gradcu zasnovani odbor, kateri si je postavil nalogo, da povrača pozornost v prid koroškim Slovencem, trkajoč na slovenska, slovanska srca, pomaga zbirati „narodni sklad za koroške visokošolce“. Iz tega sklada naj bi se podpirali koroški pravniki, tehniki, agronomi itd. in drugi nadarjeni dijaki, ki se zavežejo, da se bodo nastanili med koroškimi Slovenci in tam delovali za narodno stvar.

Čuje se, da je započeta akcija našla odmeva tudi na Dunaju, kjer se snuje enak odbor. Želeti bi bilo, da tudi drugi Slovenci posnemajo graške rodoljube. Ako stori vsak svojo narodno dolžnost v tem oziru, tedaj bomo že v petih letih videli lepe uspehe svojega delovanja. A zdaj vsi na krov, vsi na delo! Geslo vsakega Slovence bodi: „Na meje“!

Celjske in štajarske novice.

— Njen korporal“. Kakor je že bilo omenjeno, priredi „Celjsko pevsko društvo“ na Svečnico, dne 2. svečana igro „Njen korporal“. Igra je za naše občinstvo nova in smo popolnoma prepričani, da bo ugajala, kajti toliko neprisiljenega humorja, kakor ga je v tej igri, je pač težko najti v kaki drugi. Nabavilo se je tudi dokaj nove garderobe, da bo vprizoritev tudi v tem oziru dovršena. Z ozirom na to, da se je v zadnjem času opazilo, da je začelo naše slavno občinstvo zelo štediti, sedeže namreč pušča prazne in si kupuje rajši vstopnice za stojišča, ki so nekoliko vinarjev cenejša, so se stojišča v pritličju nekoliko podražila. Upamo, da bo to imelo za itak gmotno ne ravno najsijajnejše opremljeno društvo dobre posledice. O igri sami izpregovorimo prihodnjič nekoliko več. Danes pripomnimo samo, da je igra petdejanska, torej precej dolga. Zato se je začetek nastavljal na pol osmih. Začelo se bo točno. Vrata v dvorano se zapro takoj, ko se dvigne zagrinjalo. Kdor torej ne bo točen, bo moral čakati drugega dejanja pred vrati. Plakati se razpošljejo te dni. Ker so se slavna društva naše bližnje in daljnje okolice ozirala na našo prireditev in na Svečnico ni blizu in daleč nikake zabave, se nadejamo ogromne udeležbe. Vstopnice ima v predprodaji Hribarjeva trgovina v Celju.

— Kakor ogenj žgoč veter piha preko nedoglednega peščenega morja, na nebu ni niti oblaka, sonce pripeka z vso svojo ognjeno silo, karavana se le še z naporom zadnjih svojih moči pomika naprej. Vse je tiho; le zdajpazdaj se začuje zvonček karavano vodečega velbloda, a gori v zraku zakrohoče beloglavi jastreb, ki že komaj čaka, da se spusti na svojo žrtev — onemoglo žival ali človeka. Vsak trenotek je pričakovati, da obstane karavana, da se uda neizogibni usodi. A tu, glej, daleč tamkaj se pokaže nekaj zelenega, vrh palme, še eden, cel gozdič; med zelenjem se belijo zidovi palač, obelisk se pokaže — „Allah el illah, Muhamed rasul Allahi“, se izvije iz težko hropečih prs. „Rašeni smo — oaza“. Vse hiti naprej; le staremu, izkušenemu vodniku ki je že stoinstokrat vodil karavano po puščavi, upade pogum ob tem pogledu in ustnice mu pošepčejo: „fata morgana“, saj v tem kraju še ni videl nikdar v svojem življenju oaze. Ali ne,

resnica je, čuje se glas trobent, sliši se pok pušk, čujejo se že človeški glasovi: „Mašallah, Bog je usmiljen“, pokima stari vodnik, „Njegovo ime boji hvaljeno vekomaj!“ Onemogla je bila karavana, smrtni angel Azrael se jo je že skoraj dotaknil s svojimi perotami, a tu pred njo je rešitev. Poklekli so velblodi. Musliman je vobče pobožnejši, kakor so drugoverniki in ni se torej čuditi, da je cela družba v očigled gotove rešitve razgrnila svoje molitvene preproge po rumenem pesku in se pripravila k zahvalni molitvi za srečno rešitev. Stari Ibrahim, vodja karavane, je že dvignil roke kvišku in začel prvo suro vhodnico ali začetnico: „Allah el hazreti Mejra hanuma . . .“ in cela karavana mu je odgovarjala: „Amiin“. Po končani molitvi se je dvignila zopet cela karavana kakor poživljena. Še pol ure in odpočila se bo težav in nadlog dolgega potovanja.

(Dalje prihodnjič.)

— O skupinah za „Sokolovo maškado“ daje ustmena pojasnila jutri, v četrtek in petek g. Juro Deteček v čitalnici od 4.—5. ure popoldne. Pismena pojasnila daje društveni odbor ali g. Deteček.

— „Rinka“. Ker na 24. prosinca 1904 določeni občni zbor ni bil sklepčen, se skliče v zmislu pravil na 6. svečana 1904 (v soboto) ob 6. uri zvečer v posojilnični dvorani z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sme sklepati brezpogojno.

Načelstvo „Rinke“.

— Cvet celjske mladine pred sodnijo. Ne sme se reči, da je pri nas življenje preveč vsakdanje in da nima nič zanimivosti. Zadnjo soboto je stala pred celjskim okrožnim sodiščem mlada tatinska družba, katero bi skupina pariških slovitihih mladih hudodelcev gotovo s priznanjem sprejela v svojo sredo. Obtoženi so bili 18 letni pomočnik Friderik Cokan, 17 letni J. Voh, 13 letni J. Kokol in 12 letni učenček Dragan. Takega zanimivega slučaja ne doživimo vsak dan. Ti fantiči, ki so opisani od učiteljev in občine kot skrajno popačena in izprijena sodrga, kradli so z velikanske prebrisanostjo po mestu Celju kot tatinska družba. Največjo zaslugo si je pridobil 12 letni paglavček Dragan, ki je bil duša cele tatinske tolpe. Ukradli so pri eni hiši svetilko. Stori je to Dragan, ki je prišel navidezno berarčit, da si je ugledal, kako bi se svetilka dala ukrasti. Ko so svetilko imeli, zmuzali so se v Matičevo skladišče, na čelu 12 letni Dragan in 13 letni Kokol, dočim je stal Voh na straži. Ukradli so, uporabljaje svetilko, pri Matiču vrečo in cekar. Ko so to imeli, ukradli so pri mizarju Finku vsakovrstnega orodja z okoli 30 K vrednosti, pobasali vse v vrečo in cekar ter skrili pod kapucinski most. Orodje so hoteli porabiti, da bi si Voh napravil sanke za zimo, a Dragan in Cokan, da bi si v hosti postavila kočjo, v katero bi se skrivali s pokradenimi predmeti. Pri kavararju Schneidu je Kokol ukradel iz kleti steklenico žganja, katerega pa niso hoteli piti, ker je bil absint. V bolnišnici je Dragan ukradel revolver. Pri neki branjevki so pokradli glavnikov in molekov za 40 K, pri gospe Greko so prinesli na ponudbo prazne pokradene steklenice ter to priliko uporabili, da je Dragan ukradel ključ od blagajne; iz blagajne so potem ukradli 30 K denarja. Pri sladničarju Petričku so ukradli torbo. Fantje so pred sodnijo skoro vse

priznali in nastopali izredno samozavestno in korajžno. Niti pičice kesa ni bilo nobenemu videti. Cokan in Voh sta dobila po dva meseca težke ječe, Kokol in Dragan pa ker nista 14 let stara, po dva meseca zapora na odločenem prostorišču. Dalo se jih bode menda tudi deloma v prisilno delavnico, deloma v poboljšalne zavode. Priznati se mora, da je ta cvet celjske mladine neka specialiteta za mesto Celje in da je ta slučaj glasno govoreče spričevalo vzgojevalnih razmer in varnostnih naprav. Mimogrede omenimo, da so ti hudo delčki, kakor imena pričajo, vseskozi sinovi slovenskih staršev, ki so jih pa nemško vzgajili in dali v šolo nemškim učiteljem. Vsi paglavčki so ponosno odgovarjali, da hodijo v nemško šolo. Slednja nanje, kakor se zdi, ni tako blagodejno vplivala, kakor bi se po hvalisanju teh ponemčevalnic dalo pričakovati.

— Ali je kolportaza dovoljena? Minolo nedeljo po osmi maši stal je debel človek z močnimi brki na glavnem trgu in razdelil več kot 50 iztisov „Štajerca“. Le slabo blago se vsi ljuje Kaj bi se bilo zgodilo človeku, ki bi „Domovino“ tako ljudem vsiljeval? C. kr. državno pravdnštvo, ki ima tako ostre oči in povsod postavo varuje, naj se obrne do mestna policije in po nji izve, kdo je bil ta mož. To izvedeti menda policiji ne bo pretežavno; to se lahko takoj izve, ako se — hoče.

— „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je zborovalo dne 6. t. m. ob jako veliki udeležbi v celjski okoliški šoli. Gospod predsednik pozdravi okoli 50 navzočih članov ter naglašja, da bi tudi v bodočem letu krepko zastavili svoje moči v blagor učiteljstva, povzdigo šolstva in v prid milega nam naroda. Nadalje izrazi veselje o navzočnosti gđc. Mile Sernčeve kot gosta in gđc. Sitigove, ki nas je po daljšem odmoru in srečno prestopanju izpitu za meščanske šole zopet počastila in prihitela v naš krog. V tožnih besedah so nadalje spominjali hudega udarca za naše društvo — tovariš Šumljak se je preselil v boljšo bodočnost. V znak sožalja se vzdignejo navzoči s sedežev. — Gosp. predsednik je nadalje obvestil navzoče, da je pri zadnji „Bundovi“ seji izrazil naše mnenje glede III. plačilnega razreda. „Bundovo“ vodstvo bo kolikor mogoče aktualno postopalo. Kot glavna točka tega zborovanja je bilo predavanje tovariša Schmoranzerja o novodobnem risarskem pouku po Liberty-Taddu in sicer 1.—3. šolsko leto avtomatsko risanje, risanje po spominu, 4.—8. šolsko leto risanje po naravnih stvorih. Da je zadel gospod predavatelj pravo struno, značilo je njemu v zahvalo glasno in burno odobravanje. Ne bodem našteval zanimivih knjig in del, ki nam jih je g. tovariš priporočal; kdor se za stvar zanima, bo mu g. Schmoranzjer drage volje ustregel s svojim temeljitim znanjem in bogato izkušnjo, ki si jo je pridobil tekom večletnega proučevanja različnih risarskih metod. Iz šolske prakse sta se rešili to pot dve vprašanji: a) Ali učitelj, kateri je bil pred novo postavo definitivno nameščen, če tudi samo eno leto pred njo, preide koj v drugo plačilno stopnjo? Da! (Slučaj Žgajner.) b) Ali se mora zdravniško spričevalo, katero vpošlje šolsko vodstvo uradnim potom na okrajni šolski svet z naznanilom, da je učitelj obolel, kolekovati? — Po naših mislih ni potrebno, ker se dotična listina smatra kot uradna priloga. — Prihodnje zborovanje na Svečnico! Pri izvolitvi novega odbora za bodoče društveno leto so bili izvoljeni večinoma stari odborniki in sicer: Predsednik: Armin Gradišnik, — Celje; namestnik: Franjo Krajnc, — Celje; tajnik: Ivan Kvac, — Sv. Martin v Rožni dolini; blagajnik: Lovro Šah, — Teharje; poslovodja: Josip Čulek, — Št. Juri ob juž. žel.; arhivar: Franjo Voglar, — Celje; odbornika: gđc. Terezija Kovačič, Petrovč; g. Janez Logar, — Zidani most.

— Iz „Zveze“ slov.-štaj. učiteljev in učiteljic. Dne 6. t. m. se je vršila v Celju seja upravnega odbora „Zveze slovenskih štajarskih učiteljev in učiteljic“. Zastopanih je bilo po svojih upravnih odbornikih šest učitelj. društev. Pri tej seji so poročali funkcionarji o dosedanjem delovanju. Iz poročil se je razvidelo, kako težaven je pričetek v organizacijski smeri zlasti tam, kjer se prav malo društvo briga za pravo

organizacijo, za svoj stan, svoj poklic in ugled. Ena lastovka ne napravi poletja. Pri nas pa mora postati drugače. Upajmo, dolgo ne bo, da bomo vsi edini. Imamo jo, svojo „Zvezo“. „Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača“. Le s skupnim delom zamoremo uspevati, zlasti na šolsko-političnem torišču. Vsak ve, kje ga črevelj žuli — mi tudi. Pomagajmo si, to pa storimo tem lažje, ko bomo vsi združeni v „Zvezi“, katere naloga je: Baviti se s takimi šolsko-političnimi vprašanji, ki se tičejo vsega Spodnjega Štajarja in katerim bo prvi pogoj, da postopoma vse spodnještajarsko učiteljstvo po vsem enotno, enodušno tudi v taktičnem oziru. V to svrbo pa potrebuje naša „Zveza“ krepke duševne in tudi gmotne podpore. (Učit. društva, izprašajte svojo vest in nemudoma poravnajte zamujeno!) Zavetišče je zgrajeno, glasila tudi imamo. Čas je, da opustimo malenkostna in dostikrat izzivajoča dopisovanja v raznih nestrokovnih listih. Ona morejo dobri stvari le škodovati. Naša „Zveza“ bo krepka opora „Jugoslovanski Zvezi“ na eni strani, na drugi pa štajarskemu „Lehrerbundu“ v točkah, kjer so prizadete spodnještajarske razmere. Ob sebi umevno je, da bo „Zveza“ tudi v gospodarskem oziru od časa do časa potrebno ukrenila. Na tančnejši program se bo razvijal, glasom sklepa upravnega odbora, dne 5. aprila t. l. v Celju pri I. občnem zboru pod naslovom „Kaj hočemo?“ Občni zbor se odpravi tega dne točno ob pol 11. uri dopoldne v Novi ulici št. 9, I. nadstropje. V prijetni nadi, da bo dan I. obč. zbora napredno-zavednega slovenskega spodnještajarskega učiteljstva sijajen in blagoslovljen z uspehi v dobrobit šolstva in naroda, kliče „Na veselo svidenje!“ Fr. Krajnc, M. Levstik, Arm. Gradišnik, t. č. tajnik. blagajnik. t. č. predsednik.

— Državna cesta proti Vojniku je sedaj v takem stanju, da slabšega ni mogoče misliti. Pešci, ki hodijo po pešpoti, so srečni, ako morejo le nekoliko obvarovati svojo obleko, ako gre kak voz mimo. Seveda, da taka cesta ni vseh vozniškov, a to jih še nikakor ne opravičuje, da bi vozili po pešpoti. Ne vemo, ali tukajšnji mestni odbornik Skoberne ne zna čitati, ali kaj, da kar naravnost prezira one tablice ob cesti, katere pravijo, da je vožnja po pešpoti prepovedana, kajti v soboto je neglede na prepoved vozil s svojimi sanmi po pešpoti, da so se mu morali ljudje izomikati ali na cesti, kjer je blata do kolena, ali pa v cestni jarek. Slavno c. kr. okr. glavarstvo naj bi vendarle naučilo tega gospoda čitati. Ako se kmeta, ki se izogne na napačno stran, kaznuje s 100 K globe, kaj potem zasluži celjski mestni odbornik, če vozi po prepovedanem potu?

— Narodni brivec, želi se naseliti v trgu ali mestu na Spodnjem Štajarskem. Narodni voditelji, kateri vedo, kje bi se lahko nastanil in vzdržal, naj se obrnejo na „Slovensko obrtno društvo“ v Celju.

— Učiteljski večer, napovedan na dan 1. svečana 1904 v Žalcu, se je preložil na poznejši čas.

— Gorica v Sav. dolini. — Javna prošnja in zahvala. — Ker je mnogo tukajšnjih moških vsled svoje razširjene lesne trgovine s Hrvatsko več ali manj večjih hrvatskega jezika, se je v tukajšnji „Javni šolski narodni knjižnici“ ustanovil tudi hrvatski oddelek, ki šteje doslej le peščico knjig. Vsa gmotna moč knjižnice se je namreč uporabila za ustanovitev bogatega slovenskega oddelka, katerega teži povrh tega še precejšnji dolg, valed tega nam nedostaje sredstev za naročilo hrvatskih knjig. Zdi se nam, da ustrezamo narodovi prosveti in kulturi, ako se obračamo do slovenskih rodoljubov, ki imajo kaj hrvatskih knjig, z udano prošnjo, da bi blagovolili podpisani knjižnici darovati one hrvatske knjige, ki jim leže nerabljene doma. Tukajšnja knjižnica se upravlja po strogem knjižničnem redu. Vsaka knjiga, ki je večja, nego oblika tiskane osmerke, se da v usnje trpežno vezati ter se nevezane knjige načeloma ne izposojujejo. Radi te uredbe bode vsaka knjiga v večjem obsegu čitateljev koristila narodu. Tudi se sprejemajo z največjo hvaležnostjo slovenski in hrvatski beletristiški, kmetijski in humoristiški letniki. Imena darovalcev se bode koncem leta

objavila po časopisih. Obenem čutimo prijetno dolžnost izreči v imenu knjižnice in tukajšnjega naroda kakor tudi v svojem imenu blagorodnega gospodoma Antonu Turnšek, trgovcu v Nazarjih, in Francu Štiglicu, županu na Rečici, javno zahvalo za njuno dobroto, da sta bila blagovolila za slavnosti otvoritve knjižnice dne 6. in 10. prosinca 1904 posoditi vsak svoj gramofon brezplačno, s čimer zna znatno pripomogla, da ste se slavnosti tako dobro obnesli ter postala ne samo dobrotnika knjižnice, temveč tudi posredno dobrotnika trpečih naših bratov Macedoncev. „Javna šolska narodna knjižnica“ na Gorici, pošta Rečica v Savinski dolini.

— Štajarska dežela zoper Slovence. Slovenskega prebivalstva ob novi železniški progi Grobelno Rogatec se je polastila velika razburjenost. Na novi železnici se na vsak mogoči način ponižuje slovenski jezik. Na Grobelnem so napisali popolnoma nemški kakor kje na Pruskem. V Rogatcu in v Slatini se nahajajo na samem peronu, ki je odločen za potovalce, pruske trobojnice. Po celem okraju se je valed tega začelo protestno gibanje in ne vemo, ali ne bode imelo ugodnih posledic. Vse občine podpisujejo proteste zoper tako postopanje železniške uprave. Okrajni zastop šmarski je svoječasno sklenil, ne dati krajcarja podpore za zgradbo železnice, ako se ne obljubi, da se napravijo napisi v slovenskem jeziku. Zdaj je prišel čas, da bi okrajni zastop izplačal 20 000 K kot prispevek. Toda kakor čujemo okrajni zastop namerava skleniti ne dati niti vinarja, ako mero-dajni krogi, ki so dano besedo snedli, ne bodo prej odpravili Slovence ponižujočih razmer in napravili slovenskih napisov.

— „Štajerčeve laži“. „Štajerc“, ki ima sicer vedno odprte čeljusti, molči kakor grob na naše zadnje članke, v katerih smo to nemšku tarsko pokveko osvetili v pravi luči. Dejstvo, da je „Štajerc“ ob priliki zadnjih občinskih volitev na Koroškem poslal nemškutarskim Korošcem, ki so pri volitvah premagali Slovence, „naprednjaški pozdrav“, kaže ta list v njegovi celi nemškutarski nagoti. „Štajerc“ se niti pod svojim imenom zagovarjati ne upa, ampak si je skoval neki hvalospev s podpisom iz Koroške (?). „Koroški naprednjak“, dasi vidi najneumnejši „Štajerčev“ bralec, da ta „Koroški naprednjak“ ni nihče drugi, kakor ptujeska „giftna krola“ sama, ki se mora sama hvaliti, ker jo drugi nihče hvaliti noče. Vse se danes smeji, ako „Štajerc“ govori ali piše o „naprednjaštvu“, kajti splošno je znano, da so vsi nemškutarji pri „Štajercu“ „narodnjaki“, dočim so vsi zavedni Slovenci „klerikalci“. Splošno pa je tudi znano, da pri zadnjih občinskih volitvah na Spodnjem Koroškem niso stali nasproti „narodnjaki“ in „klerikalci“, ampak „Nemci“ in „Slovenci“. Kjer so zmagali „Slovenci“, tam so javkali vsi nemški listi in lističi in z njimi seveda tudi „Štajerc“ — kjer so pa zmagali „Nemci“, tam ni bilo tuljenja in hajlanja ne konca ne kraja — vse nemško nacionarno časopisje slavilo je zmago „Nemcev“ in nemškutarjev nad slovenskimi kmeti in temu pridružil se je seveda tudi prismojeni „Štajerc“, ki je koroškim nemškutarjem, ki so premagali Slovence, poslal svoj „naprednjaški nemškutarski pozdrav“, ter jim klical: „le tako naprej vrli, neustrašljivi Korošci!“ Zato pa tudi mi kličemo „Štajercu“: beži nam izpred obličja, nesramna nemškutarska pokveka! Fej te bodi!

— Sv. Bolfenk. „Kmetijsko društvo za ormoški okraj“ s sedežem v Ormožu je v nedeljo, dne 17. t. m. priredilo pri Sv. Bolfenku svoja gospodarstvene predavanja in razgovore o krajevnih potrebah. Udeležilo se je okoli 50 zborovalcev iz raznih občin, katere je g. načelnik inž. Lupša prijazno pozdravil. Zatem je imel besedo g. nadučitelj Slanc, ki poroča, da se je že tudi tukaj govorilo o snovanju kmetijskega društva, a dosedaj še ni dostajalo zato potrebnih sredstev. Sedaj so napeljali gg. Kociper, Košanč, Dogša, Šoštarč i. dr. interesantne razgovore o vinogradništvu, gozdarstvu, čebeloreji itd.; nadalje govori g. Dogša tudi o škodljivcih sadjereje natančneje in predlaga sledeče: „Današnji zbor se izreče enoglasno za to, da bi se prosili merodajni krogi, oziroma vlada, da bi se ob prihodnjem predruženju spremenila postava tako,

da bi smele imeti občine, kjer je intenzivna sadjereja na mestu, prosti lov, katero pravico imajo že nekatere občine s povoljno vinorejo." Istotako so se enoglasno sprejeli vsi sklepi prejšnjih gospodarstvenih razgovorov, kateri so se že tudi v našem listu prijavili. Tem sklepom pa dodane končno g. nadučitelj Slanc sledečo pomembno točko in sicer: „Zborovalci se izrekajo za to, da naj se vinska colnina italijan skemu vinu ne zniža pod 48 kron za vsak meterski cent z dodatkom, da se te ugodnosti na južno sadje in nekatere druge pridelke iz Italije v enakem zmislu tudi ne dovoli v škodo našemu kmetu.“

— **Od Pesnice.** Obrestna mera pada. — Pri branilnih vlogah se je obrestna mera v zadnjih letih močno skrčila. Dosti bolj polagoma pada obrestna mera pri posojilih ali dolgovih. Vendar je tudi pri teh opaziti znižanje obrestne mere. Mestna hranilnica ljubljanska terjala od svojih dolžnikov 4 $\frac{3}{4}$ % obresti. Mestna hranilnica ptujska, katero „Štajerc“ poleg celjske tudi priporoča in hvali, računi svojim dolžnikom še vedno 5 % obresti. To se ne da opravičiti, ker ima ptujska mestna hranilnica dovolj velik rezervni zaklad. — Iz računskega sklepa posojilnice v Ptuj je razvidno, da je ta obrestno mero za vknjižene dolgove že leta 1902 tudi na 4 $\frac{3}{4}$ % znižala, da od svojih dolžnikov terjala isto obrestno mero kakor mestna hranilnica ljubljanska. Z novim letom pa je posojilnica v Ptuj obrestno mero tudi za posojila na menice in na dolžna pisma brez vknjižbe na 5 $\frac{1}{2}$ % tedaj za $\frac{1}{2}$ % znižala. Tudi to je olajšava za dolžnike, katera kaže, da obrestna mera pada in se krči.

— **Slovenski trgovski ples v Mariboru.** Splošno zanimanje vlada med slovenskim občinstvom za mariborski trgovski ples. Da bo ta ples nudil cenj. obiskovalcem res nekaj izvenrednega, hočemo povedati, da se je marljivemu plesnemu odseku posrečilo pridobiti več obč. dam, ki vstopijo pri plesu kot patronese; istotako se je javilo že tudi večje število predplesalk. — Večji in manjši doneski za prireditve tega plesa še vedno dohajajo. Med temi je posebno hvalo izreči slav. narodni tvrdki Fran Jebačin, I. jugoslovanska tvrdka kavinih surogatov v Ljubljani, ki nas je prehitela z lepim denarnim prispevkom. Vsem kličemo: Srčna hvala! in živeli posnemovalci! — Pripravljalni plesni odsek prosi vse one, ki bi se radi plesa udeležili ter žele vabila, naj javijo svoje naslove na „Slov. trg. klub v Mariboru“, „Narodni dom“.

— **Samomor v Mariboru.** V Mariboru se je ustrelil 24 let stari, umobolni trgovski pomočnik Ivan Breznik, ki je bil šele pred par dnevi izpuščen iz blaznice.

— **„Murski Sokol“** je imenoval pri svojem občnem zboru dne 17. t. m. za velikega navdušenja vseh navzočih članov prvim častnim članom velikega djakovskega biskupa Josipa Jurija Strossmayera za njegove zasluge za Slovanstvo, Drugim častnim članom za svoje zasluge za društvo je bil imenovan starosta dr. Chloupek. Obširno poročilo prihodnjik. Na zdar!

Druge slovenske novice.

— **Hrvatski koncert v prid „Družbi sv. Cirila in Metoda“.** Kakor smo že objavili, priredi „Mladost“, pevski in tamburaški klub vseučilišnikov iz Zagreba, dne 3. svečana v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani velik koncert s plesom na korist „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Klub šteje 47 članov in bo izvajal prekrasne točke. Koncertoval je že po vseh večjih hrvatskih mestih z velikim uspehom in nastopil tudi v zagrebškem gledališču v operah kot moški zbor. Prireditve koncerta so prevzeli „Glasbena Matica“ in odbori vseh treh ljubljanskih ženskih podružnic „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Osnovni pa se je tudi širši damski odbor, ki bo pomagal, da se koncert obnese kar najbolj sijajno.

— **Dvoboj.** V petek popoldne se je vršil v ljubljanski vojašnici dvoboj med visokošolcem Trillerjem in artilerijskim nadporočnikom Lavtarjem. Triller je dobil le neznatno poškodbo, dočim je nadporočnik na glavi in na prsih zelo razmesarjen. Vzrok dvoboja je neki prepir v kavarni „pri slonu“, ki se je vršil preteklo nedeljo,

ker je nadporočnik Lavtar zasmehoval slovensko trobojnico.

— **Društvo za varstvo živali** sklenilo je rok za spis najboljše knjižice o zabranitvi trpinčenja živali, namenjene za šolsko mladino, (nagrada 50 K), do 30. aprila t. l. podaljšati. Natančneja pojasnila in pripomočki dobe se pri „kranjskem društvu za varstvo živali v Ljubljani“.

— **Rezervisti,** ki se hočejo udeležiti orožnih vaj spomladi, vložijo naj dotične prošnje nemudoma, najkasneje pa do srede meseca februarja pri politični oblasti svojega bivališča. Oziralo se bode v prvi vrsti na poljedelce.

— **V Št. Jakobu v Rožni dolini** se bodo prihodnji četrtek dne 28. t. m. vršile občinske volitve. Tu že več let gospodarijo domačini, Slovenci ter se pogumno bore za svojo šolo. Zato so nemškutarji in povabljeni Nemci napeli vse sile, da dobe v roke občinski zastop in krajni šolski svet. Boj bode hud, ker nasprotniki bodo gotovo poskušali z denarjem loviti omahljive volilce. Že 8. t. m. smo čitali v graški „Tagespost“, kako se cesarski inženjerji in uradniki, ki le začasno sedaj pri zgradbi tunela bivajo v občini, potegujejo za volilno pravico. Vprašanje pa je, ali imajo ti volilno pravico, ker so le od danes do jutri tukaj. Sicer pa želimo in upamo, da bodo vrli Št. Jakobčani tudi sedaj rešili svojo narodno čast ter premagali vse ovire.

— **Poslanec Dobernik** — odstopi. Državni poslanec mesta Celovca, Dobernik, odloži takoj po delegacijskem zasedanju svoj mandat. K temu ga ne silijo baje toliko politični vzroki kakor pa vedenje celovškega občinskega sveta napram ondotnemu kolodvorskemu vprašanju.

— **Vipavska železnica.** Večkrat se čuje kaka imenitna s te polževke. Danes zmanjka na stroju premoga in si ga mora strojevodja izposoditi pri bližnjem kovaču, jutri zlezejo vagoni v blato in jih komaj izvlečejo iz njega, zdaj zmanjka stroju zopet sape, in potniki morajo zaradi tega čakati, da pride zopet do nje. Prošlo sredo se je tudi nekaj takega pripetilo večernemu vlakcu, ki vozi iz Gorice v Ajdovščino. Tam nekje med Volčjodrago in Dornbergom je stroj hkratu opešal in ni ga bilo mogoče več spraviti naprej. Zaradi tega si je moral poiskati, — tako se pripoveduje — strojevodja voznika, da ga je peljal v Ajdovščino po stroji, ki se nahajajo tam v rezervi, s katerim je prihitel potem bolnemu stroju na pomoč ter ga privlekel z vlakom vred okolu polnoči v Ajdovščino. Pa bo še kdo trdil, da ni na vipavski železnici vse urejeno po najnovejših prometnih zahtevah.

— **Višjim poštnim uradnikom v Gorici** je imenovan g. K. Rughella, sedanji voditelj poštnega urada v Trstu Barriera, torej Italijan.

— **Goriško učiteljsko** se je obrnilo do deželnega odbora s prošnjo za povišanje plač. Ker tozadevni zakon ni dobil Najvišjega potrjenja, prosi zdaj goriško učiteljsko, naj deželni odbor nakaže vsem učiteljem in učiteljicam na javnih ljudskih in meščanskih šolah dežele primerno osebno doklado, katero naj bi dobivali do prejetja in potrditve novega zakona.

— **Burja podrla hišo** V sredo so v Rihembergu na Goriškem dozidali neko nad 4 metre visoko in 50 metrov dolgo poslopje, katero bi se rabilo za skladišče kož. Poslopje je bilo zidano iz opeke in pokrito s korci. Delo je bilo končano ob 6 uri zvečer. Okolu 7. ure pa se je zagnala s tako silo burja v glavno pročelje novega poslopja, da se je isto s strašnim ropotom porušilo. Novo poslopje bilo je hkratu ruševina.

— **Zoper Slovanov** V Trstu je imela lansko leto „Lega nazionale“ dohodkov 63.296 K 45 v. Tako zbirajo Italijani! In Slovenci?

— **Huda burja** je v Trstu. Dne 21. t. m. je vrgla raz obrežje neko kočijo v morje. Kočijaž Jakob Gombač se je rešil, dočim je konj poginil v valovih.

— **Na Vestfalskem ubit.** Iz Vestfalskega na Nemškem se poroča: Minoli mesec sta zaklala Jožef Černigoj in Jakob Šarlah nekega Antona Ferlin. Sporekli so se zaradi neke ženske. Fanta sta doma iz Podsrede.

Dopisi.

Gorica v Sav. dolini. — Slavnost otvoritve „Javne šolske narodne knjižnice“ — dne 6. prosinca 1904 se je po sporedu, ki je bil po časopisih priobčen, vrlo dobro obnesla. Šolska soba je bila s hodnikom vred ljudstva natlačena polna. Šolski pevski zbor je pel več triglasnih pesmi. Jako pogumno in lepo je govoril učenec slavnostni govor, na kar je belo oblečena deklica s prav primernim nagovorom otvorila bogato opravljeno knjižnico, a godba na gramofon je zasvirala od Gounoda v slavnostnem zlogu zloženo „Ave Maria“, oziroma preludij. Višek dopadjenja je dosegel gledališki prizor treh kraljev (učenci) v okusnih kostumih, spremljanih od svojih šest zamorskih služabnikov. Prikorakajoč v svojih kraljevskih ornatih, z blestečimi kronami na glavi in z zlatimi žezli v rokah so trije kralji s svojimi služabniki peli v d-molu koralu podobno slovesno pesem „Tja od izhoda solnčnega“, njihovo petje je spremljal brenčeči zbor učencev, ki je čakal na njihov prihod v sobi slavnosti. Kralji so dosegli velik moraličen in tudi gmoten uspeh. Svoje velike egiptovske sanjske bukve so po kratkem trigovoru prodali za visoko vsoto v prid knjižnice in v pomoč trpečim Macedoncem.

Pismeni pozdrav načelnštva društva „Narodne knjižnice“ v Št. Lenartu nad Laškim trgov se je vzel na znanje ter so se pričujoči izrekli, naj se odpošlje društvu v Št. Lenart primerni odzdrav.

Slavnost se je pričela ob sviranju godbe na gramofon točno ob pol 3. uri ter je trajala do mraka. Ljudstvo se je razhajalo nad vse zadovoljno, hvaleč spretno nastope in prednašanja učencev, ubrano petje, lepe govore in bogato opravljeno knjižnico, a skupine treh kraljev ni moglo dovolj nahvaliti. Kako močno je vsa slavnost vplivala na ljudi, naj pričajo besede odrastlih fantov, ki so rekli: „Stokrat boljše je iti gledat tako veselico, kakor v gostilno popivat.“

Vkljub nizki vstopnini (stojišča po 20, sedeži pa 50 vin.) je znašal ves dohodek s prodajo sanjskih knjig vred 68 kron 22 vin.

Druga slavnost otvoritve dne 10. prosinca, ki je bila namenjena inteligenci sosednjih trgov, ni bila radi različnih opravičujočih vzrokov tako ugodna. Udeležilo se je bilo zaradi prej neznanih ovir le malo intelligence, vendar je bil tudi tokrat gmotni uspeh slavnosti primeroma ugoden.

Knjižnica je bogato opravljena, dve precej veliki omari ste že sedaj pretesni. Na šolskem poslopju naznanja napis „Javna šolska narodna knjižnica na Gorici“, da je ona odslej vsako nedeljo odprta za blagor naroda vse Goriške okolice.

„S knjigo in s petjem k srcu a z vsem srcem k domovini in narodu svojemu!“

Politični pregled.

— **Avstrijska delegacija** je dognala generalno in specialno razpravo o proračunu ministrstva zunanjih del in je proračun odobrila. Razprava v soboto je bila prav zanimiva. Prvo je bila polemika med Pergelom in Kramarjem. Prvi je priznal, da se mora narodnostni boj rešiti najprej na Češkem. Kramar je dejal, da je treba predvsem za češke okraje uvesti češki notranji uradni jezik, kar se tem lažje zgodi, ker ta stvar Nemcev nič ne briga. Pergelt je pa zastopal stališče, da briga Nemce tudi notranji jezik v čeških okrajih. Potem sta se prepirala Schneider in Byk, jeli so Židje sploh ljudje ali ne. Schneider je hotel svojo trditev, da Žid sploh ni sploh človek, dokazati iz tal-muda, česar pa prezident ni dopustil. Končno sta italijanska delogata Mazurana in Delugan protestirala, da si laste Nemci neke pravice na Primorsko. Pri specialni debati je minister grof Goluchowski odgovarjal na različne interpelacije, potem se je zasedanje odgodilo.

— **Državni zbor.** Nemška ljudska stranka je sklenila, storiti potrebne korake, ako se državni zbor ne skliče do konca t. m. Zaradi zamotanih ogrskih razmer pa delegacija najbrže ne dovrši svojega dela do konca januarja, temuž se skliče znova v drugi polovici februarja, da dovoli nadaljni proračunski provizorij. — Ker

vlada boče bedo po povodnji oškodovanih okrajev na Češkem izrabljati v svoje politične namene, bodo Mladočehi obstruirali v državnem zboru tudi novi rekrutni kontingent, katerega so doslej izločevali iz obstrukcije.

— Ogrski državni zbor. V petkovi seji se je obstruiralo na ta način, da se je javna seja morala dvakrat pretvoriti v tajno. Pred tajno sejo je dobil predsednik anonimno pismo, da se ob 1. uri popoldne dvorana spusti z dinamitom v zrak. To se sicer ni zgodilo, a vendar se je morala seja trikrat prekiniti zaradi nesklepčnosti. Tisza je izjavil, da bo, ako rekrutni kontingent ne bo ta teden sprejet, najodločnejše nastopil proti obstrukciji. Najprej razpusti drž. zbor.

— Macedonija. V svojem obvestilu poslaničnikov velesil turška vlada dolži Bolgarsko, da se na vseh koncih in krajih pripravlja na vojno ter podpira vstaše. Vse vojaške zaloge so napolnjene, število delavcev v smodnišnicah se je pomnožilo ter se dela noč in dan. Vsa pota proti Macedoniji se že popravljajo za topništvo. Dovolil se je izvenredni vojni kredit, vsi mostovi na važnejših cestah se popravljajo; častnikom se dovoljuje prestop k vstašem; sablje in bajoneti se v naglici brusijo. — Dva srbska orožnika so turški vojaki umorili na meji. Srbska vlada je protestirala v Carigradu ter zahtevala, da se kaznujejo častniki, ki so vodili patrolo.

— Nemški državni zbor. O prvem čitanju proračuna je posl. Richter ostro napadal ministrskega pred. grofa Bülowa radi njegovega postopanja v kanalskem vprašanju in radi njegove poljske politike. Grof Bülow je odgovarjal, da je poljska agitacija naperjena naravnost proti Prusiji in Nemčiji ter stremi po ustanovitvi velikopoljske države. Poostreno nasprotje med poljskim delavstvom v Zgornji Šleziji in med nemškim prebivalstvom pomenja že v mirnem času veliko nevarnost. V slučaju vojne pa bi bila Zgornja Šlezija skrajno nevarna. Govornik je naznanil, da se pripravljajo potrebne odredbe za obrambo Nemštva v Zgornji Šleziji in je pozivljajal tudi nemško prebivalstvo na podpira vlado na tem prizadevanju.

— Dogodki na iztoku. Korejansko pleme Toughak, ki je že večkrat provzročilo vstaje, se je tudi sedaj splošno vzdignilo proti vladi. Splošno zmedo pa pospešuje še časopisje, ki po roča, da so Rusi že prekoračili reko Jalu ter se bližajo prestolnici, kar je seveda izmišljeno. — Rusija ima v Mandžuriji za vojno pripravljeno armado obstoječo iz 3115 častnikov, 147 479 vojakov in 216 topov. — Ruska nota je že izgotovljena ter se kmalu izroči Japonski.

Loterijske številke.

Trst, dne 26. januarja 1904: 24 32, 72, 17, 46.
Linc, „ „ „ 36, 30, 28, 4, 88.

Razglas.

Dne 3. februvarja t. l. se bodo po minuendo licitaciji oddala razna dela pri podružnici Sv. Lovrenca v Loki pri Zidanem mostu v skupnem znesku 5800 K in sicer zidarska in tesarska dela v znesku 5399 K in mizarska v znesku 401 K.

Vsak licitant mora poprej položiti kot vadij 10 % proračunane vsote.

Podrobni, od c. kr. namestnije v Gradcu z odlokom od 5. oktobra 1903, št. 44.208 potrjeni proračun je na vpogled v župnijski pisarni v Loki.

Licitacija se bode vršila ob 10. uri predpoldne v župnišču v Loki.

Predstojništvo cerkve Sv. Lovrenca v Loki
(39) 2—1 pri Zidanem mostu.

Sveže tropine

(10) 3—1

(treberji)

se dobivajo vsak dan v delniški pivovarni v Žalcu in Laškem trgu.

NAZNANILO.

Ker se delniška pivovarna Laški trg pregradi in z novimi stroji uredi, se p. n. odjemalci vljudno prosijo, da do meseca aprila-majnika naroče pivo direktno le pri

„Delniški pivovarni Žalec“

ali pa v centralni pisarni v Ljubljani, Sodnijske ulice, št. 4., katera cenjene p. n. odjemalce že naprej najboljšo postrežbo s svojim, po češkem načinu varjenim pivom zagotavlja.

(34) 3-2

Delniška družba združenih pivovaren
Žalec in Laški trg v Ljubljani.

Mlinsko orodje

šele par let v rabi, skoro čisto novo, s tremi pari kamnov in stopami ter sploh z vsem k mlinu spadajočim orodjem je

== naprodaj ==

po zelo nizki ceni. Urejeno je vse po naj-novejšem načinu z jermeni. (38) 3-1
Kje, pove upravništvo „Domovine“.

Hiša

z vsemi gospodarskimi poslopji, vrtom, travnikom in hosto v Žalcu št. 18, je pod ugodnimi pogoji

== naprodaj ==

Vse natančnejše se izve pri Jakobu Gajbiču v Dobrišivasi št. 6. (37) 1

Oblastno dovoljena razprodaja.

Radi popolne opustitve moje trgovine se bo še vsa ostala zaloge blaga po znižanih cenah razprodala.

Zaloga obsega:

Blago za moške in ženske obleke; barhente in platno; moko, kavo in drugo specerijsko blago, ki se bo vse razprodalo po znatno znižanih cenah.

Sv. Frančišek v Sav. dolini.

(29) 3—3

Marija Moser.

Svoji k svojim!

Za svečnico

priporoča (21) 6—4

častitim cerkvenim predstojništvom, trgovcem in cenj. občinstvu svojo bogato zalogo voščenih sveč in zvitkov najrazličnejših velikosti in oblik, sploh vse, kar spada v to stroko.

Postrežba točna in solidna. * Cene zmerne.

Lovro Pokorny

svečar v Celju

Gledališka ulica št. 5 (Theatergasse).

Svoji k svojim!

Prodajalka

popolnoma izurjena v trgovini mešanega blaga poštenega značaja, z večletnim spričevalom, se takoj pod ugodnimi pogoji sprejme pri Ivanu (26) 4—3 Meketu v Hrastniku.

Izplačujoče se postransko opravilo

brez posebnega truda in izgube časa najdejo spoštovane osebe vsakega stanu in povsod s prevzetjem zastopa avstrijske družbe prve vrste, ki sprejema „zavarovanja proti požaru, steklu, proti škodi pri prevažanju, proti tatvini po vlomu in življenja“. — Ponudbe pod „1798“, Gradec, poste restante.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, sprejme v trgovino mešanega blaga takoj BOGOMIR HUDE, Tepanje pri Konjicah.

Proda se

posestvo v Malih Braslovčah

hiš. št. 17 s pritlikino. Hiša stoji ob okrajni cesti na jako obiskovanem kraju, je pripravna tudi za trgovino ter se je v isti dosedaj izvrševala gostilniška obrt s trafiko. Pogoji so ugodni. — Več pove lastnik

Jakob Brinovec

(31) 2—2

na Vranskem.

Poljedelei, vinogradniki in živinorejci

pozor

Tomaževo žlindro

kakor druga umetna gnajila za travnike, polja, hmelj in vinograde;

Starckovo klajno

ali redilno apno, najboljši podpomoček za dobro rejenje domačih živali, priporoča in pošilja navodila brezplačno

trgovina z železnino „Merkur“

Peter Majdič, Celje.

Bogata zaloga raznovrstne železnine, poljedelskega orodja in strojev.

TRŠNE ŠKARJE!